

Liczą się efekty

Raport o stanie edukacji

2012

Broszura informacyjna

*entuzjaści
edukacji*

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Raport o stanie edukacji 2012 „Liczą się efekty” został opracowany przez zespół w składzie:

Redakcja merytoryczna:

dr Agnieszka Chłoń-Domińczak

Redakcja serii:

dr hab. Michał Federowicz, prof. IFiS PAN

dr Michał Sitek

Recenzenci:

dr hab. Jarosław Górniak, prof. UJ

prof. dr hab. Maria Mendel

prof. dr hab. Jerzy Woźnicki

Autorzy:

dr hab. Krzysztof Biedrzycki, prof. IBE

dr Agnieszka Chłoń-Domińczak

dr hab. Ewa Chmielecka, prof. SGH

dr hab. Jolanta Chojńska-Mika, prof. UW

Horacy Dębowski

Małgorzata Kłobuszewska

Martyna Kobus

dr Agnieszka Kopańska

prof. dr hab. Andrzej Kraśniewski

dr hab. Zbigniew Marciniak, prof. UW

dr Barbara Ostrowska

dr Magdalena Rokicka

Monika Siergiejuk

dr Stanisław Sławiński

Wojciech Stęchły

Magdalena Tomasik

Agata Tomaszuk

dr Gabriela Ziewiec

Wydawca:

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8

01-180 Warszawa

tel. (22) 241 71 00; www.ibe.edu.pl

© Copyright by: Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2013

Pełna wersja Raportu jest dostępna na stronie IBE www.ibe.edu.pl

Publikacja opracowana w ramach projektu systemowego: Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowanego przez Instytut Badań Edukacyjnych

Druk:

Drukarnia TINTA, Z. Szymański

ul. Żwirki i Wigury 22

13-200 Działdowo

www.drukarniatinta.pl

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja została wydrukowana na papierze ekologicznym.

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce broszurę informacyjną będącą syntezą kolejnej, trzeciej już edycji Raportu o stanie edukacji. Nadaliśmy mu tytuł „Liczą się efekty”, ponieważ od kilku lat system edukacji zmieniany jest na taki, w którym właśnie efekty uczenia się będą podstawowym kryterium oceny zdobywanych kwalifikacji, obejmujących wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne. Nie chodzi tu jedynie o efekty uzyskiwane w ramach edukacji formalnej, ale także drogą kształcenia pozaformalnego czy samokształcenia.

Tym właśnie przemianom poświęcona jest część raportu zatytułowana „Modernizacja systemu kwalifikacji w Polsce dla wspierania polityki uczenia się przez całe życie”.

Raport – podobnie jak w poprzednich edycjach – otwiera analiza zmian zachodzących w edukacji oraz zmian prawnych w oświacie i szkolnictwie wyższym. Zaprezentowane są w niej dane ilościowe na temat infrastruktury edukacyjnej, uczestnictwa dzieci i młodzieży w systemie edukacji, związków poziomu wykształcenia z wchodzeniem na rynek pracy, finansowania oświaty na różnych jej szczeblach. Nie brak tu również analiz i komentarzy dotyczących głównie konkretnych i głębszych przyczyn kształtowania się tych tendencji. W sumie daje to wszechstronny obraz stanu polskiej edukacji.

Oczywiście w niniejszej broszurze nie byliśmy w stanie zaprezentować całej problematyki poruszanej w obszernym raporcie. Dlatego zachęcam Państwa gorąco do jego lektury. Raport dostępny jest na stronie www.eduentuzjasci.pl.

Serdecznie zapraszam do przeczytania go w całości.

dr Agnieszka Chłoń-Domińczak

Lider Zespołu Edukacji i Rynku Pracy IBE

1. Trendy i zmiany prawne w oświacie i szkolnictwie wyższym

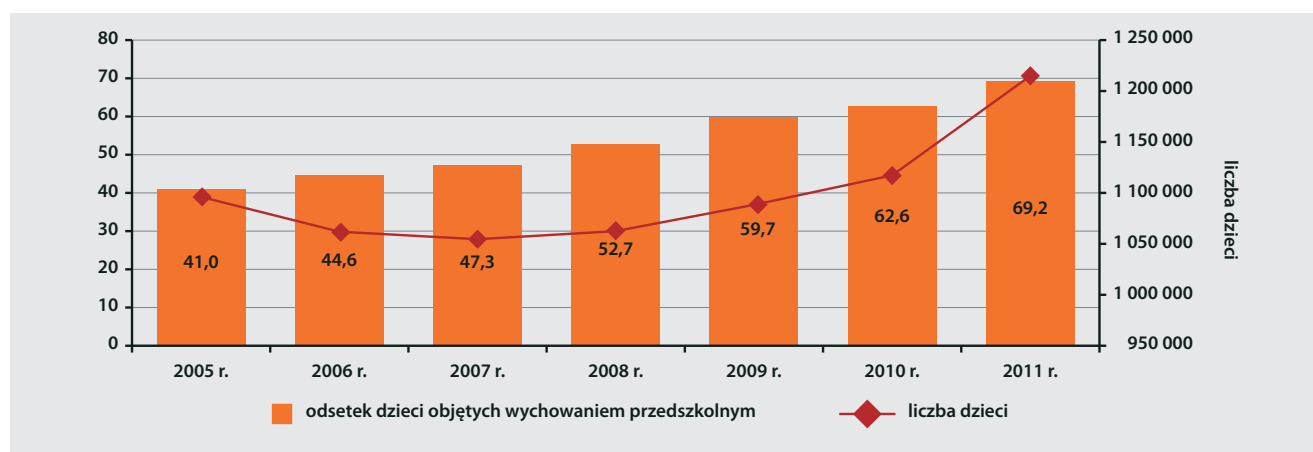
System edukacji podlega nieustannym zmianom, które znajdują swoje odbicie w kolejnych raportach o stanie edukacji. Od poprzedniej edycji raportu minął niecały rok, stąd też siłą rzeczy wiele spostrzeżeń, jakie wówczas poczyniono, się powtarza. Jednak nawet w tym tak krótkim okresie pojawiły się nowe zjawiska, a te, które dopiero się rysowały, dziś widać bardziej wyraźnie.

1.1. Więcej dzieci w przedszkolach

Od 2000 roku systematycznie rośnie odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Jest to związane między innymi ze wzrostem liczby miejsc w przedszkolach i z objęciem od 1 września 2004 roku obowiązkiem przedszkolnym dzieci sześciolletnich, a od 2011 roku także pięcioletnich.

Wykres 1. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat i ich odsetek objęty wychowaniem przedszkolnym w okresie 2005-2011

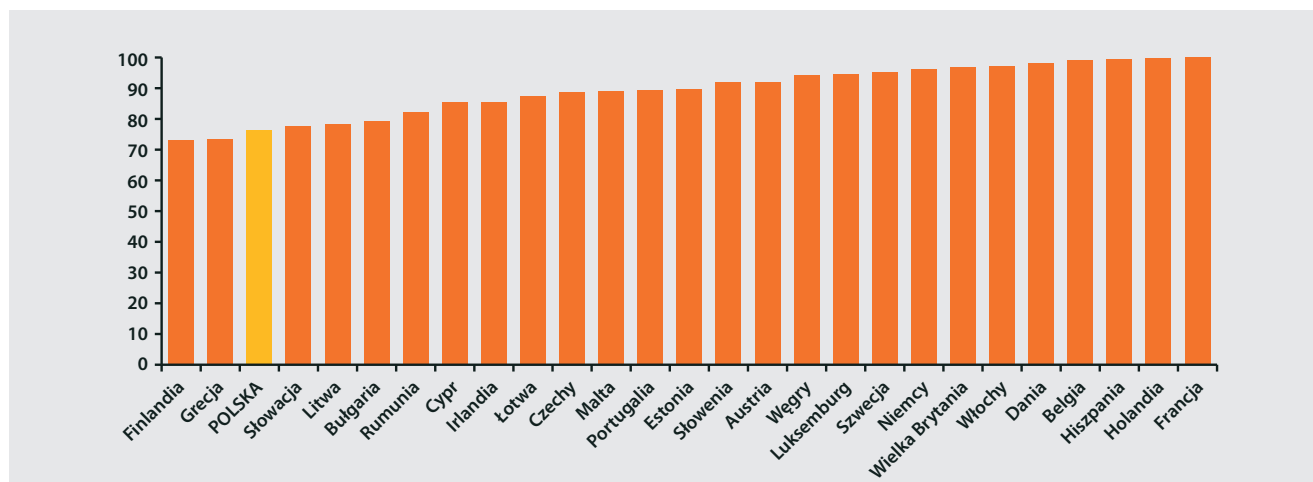

Źródło: obliczenia własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Do przedszkoli chodzi już ponad 76 procent dzieci 4-6 letnich. Nadal jednak w stosunku do unijnej średniej jest jeszcze sporo do nadrobienia.

Ponadto od roku szkolnego 2008/2009 coraz więcej dzieci trafia do oddziałów przedszkolnych tworzonych przy szkołach podstawowych. Pod ich opieką jest 23 proc. dzieci. Dotyczy to jednak głównie miast, gdyż w przypadku wsi, prawdopodobnie w związku ze zmniejszeniem liczby szkół, odnotowano nieznaczny spadek liczby takich oddziałów.

Wykres 2. Upowszechnienie wychowania przedszkolnego i edukacji szkolnej w 2010 roku w krajach UE wśród dzieci 4-letnich i starszych, które nie osiągnęły jeszcze wieku szkolnego

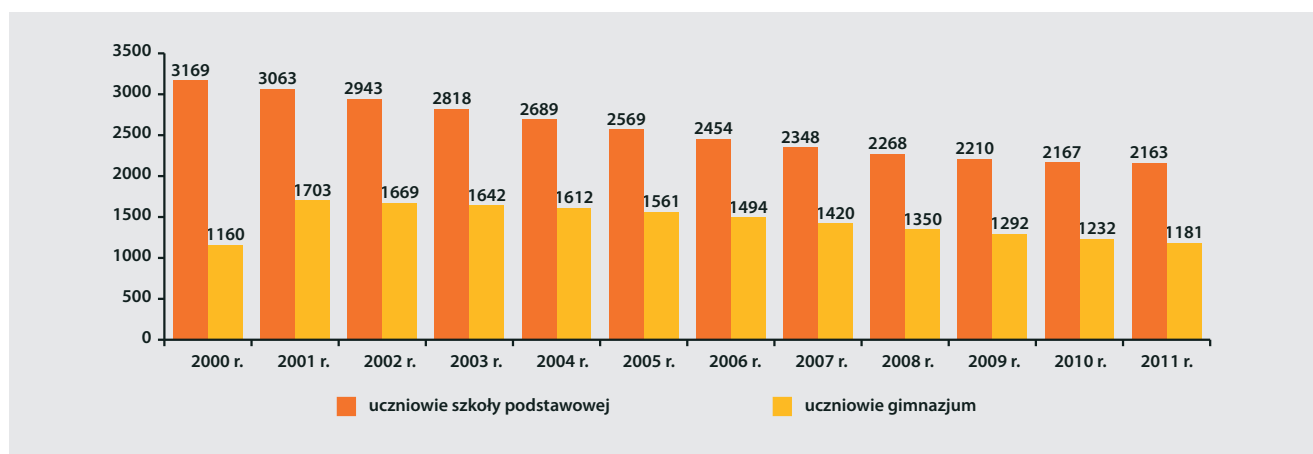
Źródło: Eurostat, 2012

1.2. Mniej uczniów szkół podstawowych i gimnazjów

Coraz mniej dzieci i młodzieży kształci się w szkołach podstawowych i gimnazjach. Liczba uczniów w tych placówkach systematycznie spada. W szkołach podstawowych od 2000 roku – spadek wyniósł 31,7 proc., czyli ponad milion dzieci; w gimnazjach widoczny jest od 2001 roku – wyniósł 30,6 proc., czyli ponad 0,5 miliona uczniów. Oczywiście przyczyną tego zjawiska są procesy demograficzne – wraz z coraz mniejszą liczbą urodzeń siłą rzeczy maleje liczba uczniów.

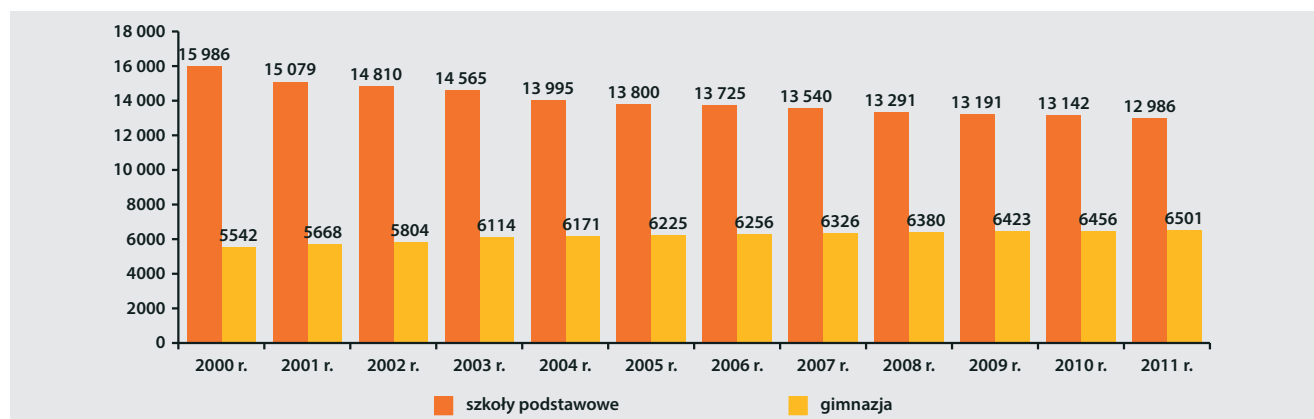
Wykres 3. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów (w tys.)

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Procesy te, wraz z utworzeniem gimnazjów, które w 2001 roku przejęły dwie ostatnie klasy szkół podstawowych, spowodowały konieczność zmian w infrastrukturze szkolnej – liczba szkół podstawowych spadła od 2000 roku o 3 tysiące, a liczba gimnazjów wzrosła o 959.

Wykres 4. Liczba szkół podstawowych i gimnazjów

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

1.3. Przybywa szkół niepublicznych

Infrastrukturę oświatową uzupełniają niepubliczne szkoły podstawowe i gimnazja. Ich liczba od 2000 roku systematycznie rośnie. Niepublicznych szkół podstawowych było w 2011 roku niemal trzykrotnie więcej, a niepublicznych gimnazjów – blisko dwa razy więcej niż 11 lat wcześniej. Łącznie stanowiły one odpowiednio 7,8 proc. oraz 11,2 proc. szkół podstawowych i gimnazjów ogółem.

Zazwyczaj są to jednak placówki niewielkie, skupiające małą liczbę uczniów w porównaniu z ich publicznymi odpowiednikami. Dlatego w 2011 roku zaledwie 3,4 proc. uczniów szkół podstawowych i 4,6 proc. uczniów gimnazjów ogółem uczęszczało do placówek niepublicznych.

Tabela 1. Szkoły podstawowe i gimnazja prowadzone przez podmioty niepubliczne

	2000	2005	2010	2011	2000	2005	2010	2011
Organ prowadzący	szkoły podstawowe				gimnazja			
organizacje społeczne i stowarzyszenia	217	483	578	650	212	293	359	378
organizacje wyznaniowe	42	58	62	65	70	103	105	109
pozostałe organizacje	136	189	267	301	154	191	234	243
RAZEM	395	730	907	1016	436	587	698	730

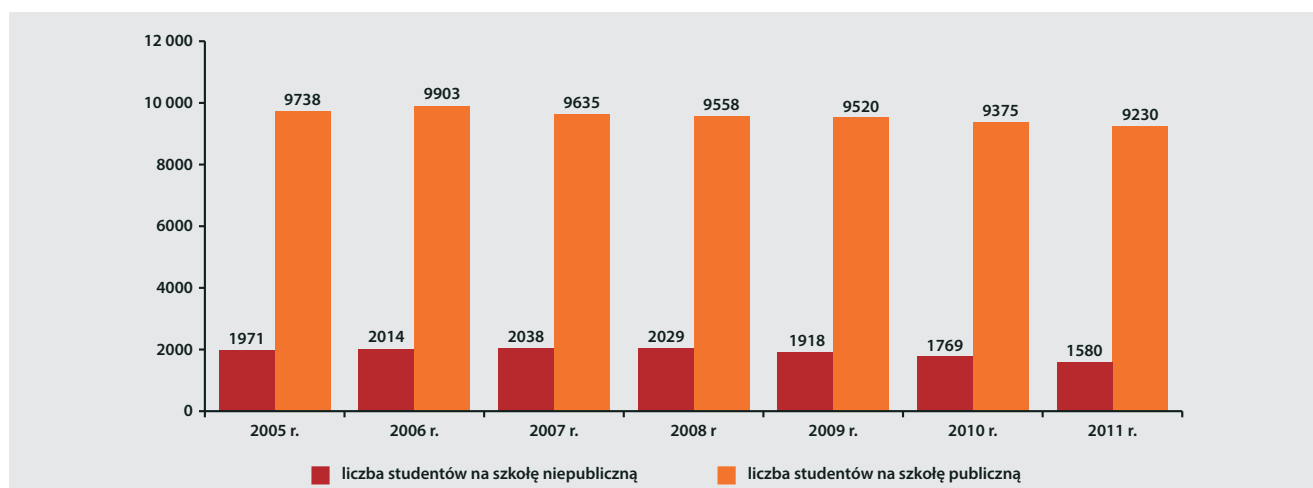
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

1.4. Ubywa studentów

Liczba studentów w szkołach wyższych zmniejsza się piąty rok z rzędu, co jest głównie skutkiem zachodzących zmian demograficznych. Dotyka to zarówno szkół publicznych, jak i prywatnych.

Nadal najbardziej popularne kierunki to ekonomia i administracja, nauki społeczne, pedagogika. Jednak liczba studentów na tych kierunkach spada. Jednocześnie widoczny jest wzrost zainteresowania kierunkami technicznymi. W 2011 roku przybyło osób studiujących budownictwo i architekturę, nauki inżyniersko-techniczne oraz ochronę i bezpieczeństwo. Zmiany te pokazują pewne dostosowanie do sytuacji na rynku pracy: studenci decydują się na kierunki oferujące lepsze perspektywy na znalezienie pracy, a nie są, jak poprzednio, wyłącznie ukierunkowani na zdobycie dyplomu wyższej uczelni.

Wykres 5. Średnia liczba studentów na uczelniach publicznych i niepublicznych w latach 2005-2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

1.5. Wydatki na oświatę

Podmiotami odpowiedzialnymi w Polsce za edukację od przedszkola do szkoły policealnej są samorządy, które pozyskują środki finansowania zadań oświatowych z trzech głównych źródeł:

- subwencji oświatowej, która pokrywa ponad 60 proc. wydatków samorządów związanych z oświatą,
- dotacji zarówno ze środków polskich, jak i zagranicznych,
- innych dochodów samorządów – pochodzących z innych części subwencji ogólnej oraz dochodów własnych, w tym udziałów w PIT i CIT.

Wydatki na edukację są bardzo istotną pozycją w budżetach samorządowych i znacząco przekraczają poziom 30 proc., a w gminach wiejskich zbliżają się do 40 proc. Wyjątkiem są tutaj samorządy wojewódzkie, w których ten udział oscyluje wokół 6 proc. Należy jednak zaznaczyć, że województwa odpowiedzialne są za zadania oświatowe jedynie o znaczeniu regionalnym.

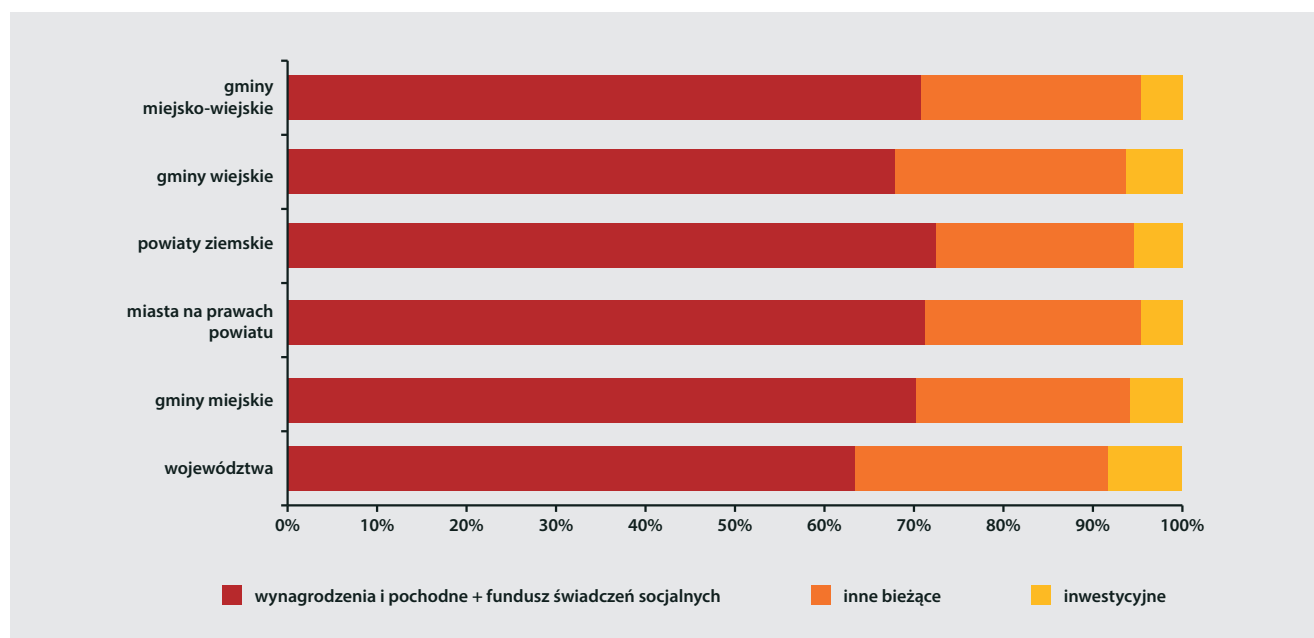
O ile w latach 2007-2010 notowano wzrost realnych samorządowych wydatków oświatowych na poziomie 3,2-4,7 proc., o tyle w 2011 roku zwiększyły się one zaledwie o 0,6 proc.

Tabela 2. Udział wydatków na edukację w budżetach samorządowych

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
gminy miejskie	33,6%	34,2%	33,5%	32,7%	32,3%	33,9%
gminy wiejskie	40,0%	40,6%	39,4%	38,0%	35,2%	37,2%
gminy miejsko-wiejskie	38,3%	38,7%	37,5%	36,3%	34,9%	36,1%
powiaty ziemskie	41,2%	41,1%	38,7%	36,4%	34,4%	35,9%
powiaty grodzkie	32,5%	31,3%	31,1%	30,3%	30,5%	30,8%
województwa	9,8%	8,2%	6,8%	6,3%	6,4%	6,3%
RAZEM	37,3%	36,8%	35,8%	34,9%	33,6%	34,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego udostępnianych przez ministerstwo finansów

Wykres 6. Struktura rodzajowa samorządowych wydatków na edukację w 2011 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego udostępnianych przez Ministerstwo Finansów

Większość tych wydatków pochłaniają wynagrodzenia dla nauczycieli regulowane Kartą Nauczyciela. Samorządy muszą zatem zagwarantować wypłatę minimum średniego wynagrodzenia na poszczególnych stopniach awansu zawodowego – w 2011 roku było to 2 618,10 zł brutto dla nauczyciela stażysty i 4 817,30 zł brutto dla nauczyciela dyplomowanego. Przyczyną dodatkowych kosztów w tej sferze jest stosunkowo częste podwyższanie kwoty bazowej wynagrodzenia ustalonej na poziomie centralnym oraz wzrost liczby nauczycieli dyplomowanych – w 2007 roku było ich 32 proc., a w 2011 roku już 46 proc.

Skala i sztywność wydatków na wynagrodzenia w połączeniu z trudną sytuacją gospodarczą zarówno na poziomie kraju, jak i w obszarze lokalnym, powodują, że w roku szkolnym 2010/2011 wydatki samorządów na inne cele związane z edukacją spadły o 11,9 proc. w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym. Szczególnie widoczne jest to w grupie wydatków inwestycyjnych – realny spadek o 24,3 proc. w analogicznym okresie.

1.6. Wykształcenie a sytuacja na rynku pracy

W 2011 roku już ponad 5 mln osób, czyli 23,7 proc. populacji w wieku 25–64 lata, legitymowało się wykształceniem wyższym. W grupie wiekowej 25–34 lata ten odsetek wynosił aż 39,2 proc. Wykształceniem wyższym mogło pochwalić się ponad 2,5-krotnie więcej Polaków niż w 1996 roku, a począwszy od 2000 roku grupa ta rośnie przeciętnie o 6,6 proc. rocznie. Dynamika zmian w tym zakresie jest jedną z najwyższych w krajach OECD. Można to uznać za jeden z największych sukcesów polskiej transformacji ustrojowej.

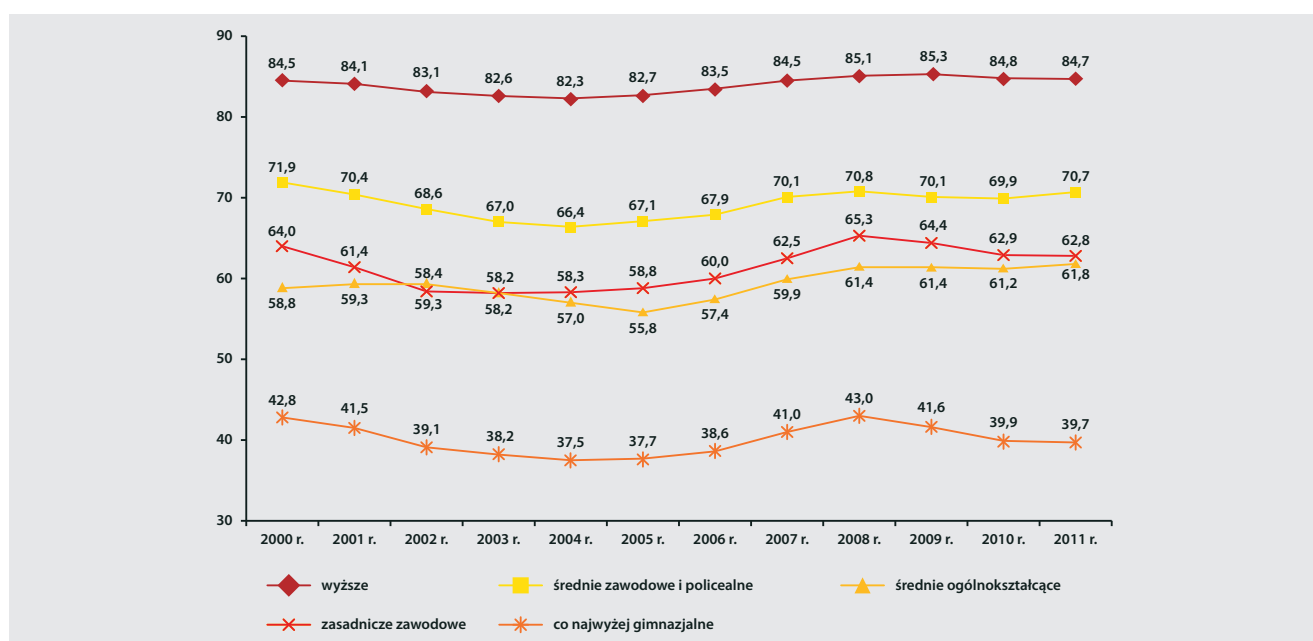
Wykres 7. Ludność w wieku 25-64 lata wg poziomu wykształcenia

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BAEL (GUS)

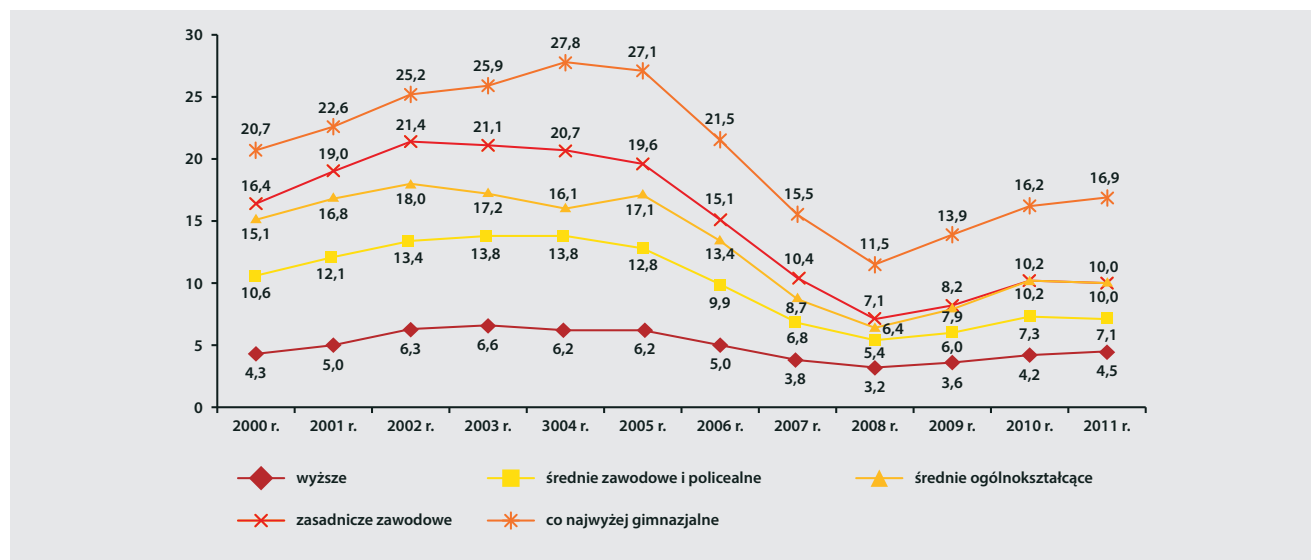
Uzyskanie odpowiednio wysokiego poziomu wykształcenia gwarantowało też lepszą pozycję na rynku pracy. W 2011 roku w populacji osób z wyższym wykształceniem aż 85 proc. osób pracowało, podczas gdy w pozostałych grupach było to 60-70 proc., a w przypadku osób z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym – zaledwie 40 proc. Prawdopodobieństwo zatrudnienia przez osoby o najwyższym i najniższym poziomie wykształcenia jest więc diametralnie różne.

Wykres 8. Wskaźnik zatrudnienia w populacji 25-64 lata wg poziomu wykształcenia

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BAEL

Wykres 9. Stopa bezrobocia w populacji 25-64 lata wg poziomu wykształcenia

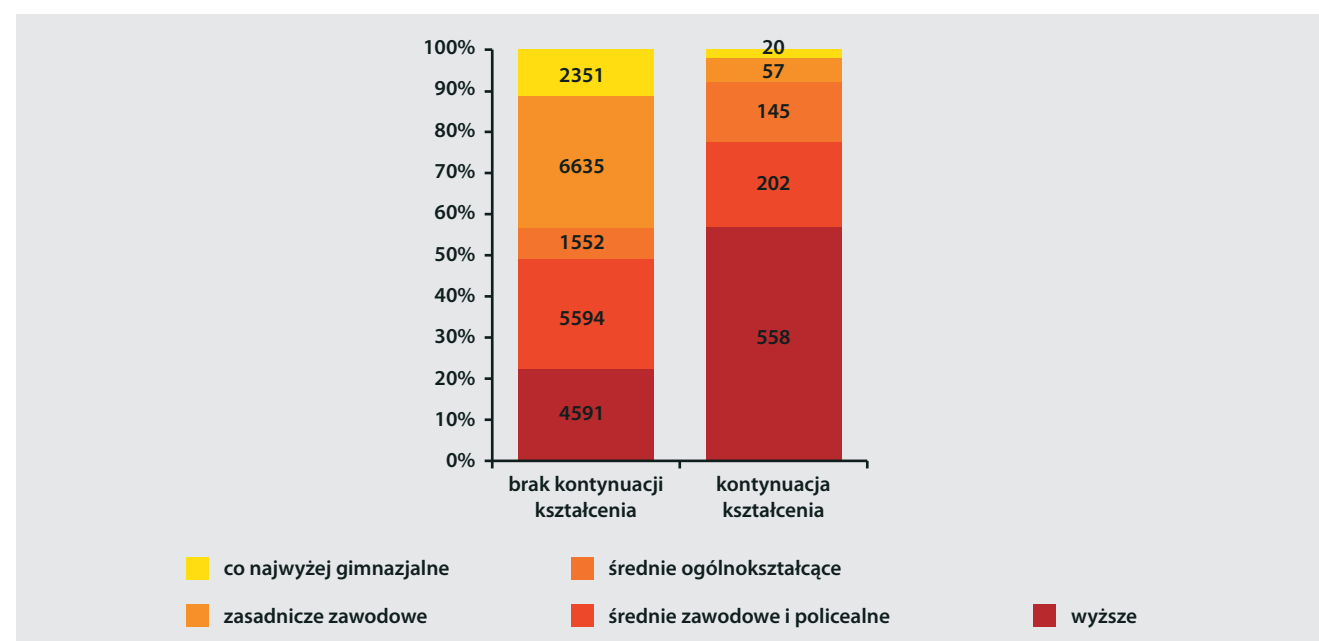

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BAEL

1.7. Dorośli rzadko się uczą

Osoby w wieku 25-64 lata rzadko kontynuują naukę czy to w systemie szkolnym, czy to pozaszkolnym (np. na kursach, szkoleniach, poprzez udział w konferencjach). Co więcej – w grupie uczących się dorosłych dominują osoby o najwyższych kwalifikacjach, zwłaszcza osoby z wykształceniem wyższym (niemal 57 proc.). Około 20 proc. stanowią osoby z wykształceniem średnim zawodowym lub policealnym. Im niższy poziom wykształcenia, tym aktywność edukacyjna jest coraz niższa. Zaledwie co dwudziesta osoba w wieku 25-64 lata w Polsce kształci się nadal i wskaźnik ten pozostaje niezmienny od wielu lat, mimo że na szkolenia i kształcenie kierowane są ogromne środki, w tym fundusze pochodzące ze źródeł unijnych. Idea kształcenia się przez całe życie (lifelong learning) jest w Polsce jeszcze mało popularna.

Wykres 10. Struktura ludności w wieku 25-64 lata wg poziomu wykształcenia i kontynuacji kształcenia (w tys.)

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BAEL

1.8. Akty prawne dotyczące edukacji wydane w 2012 roku

Rok 2012 w sferze prawa oświatowego to kontynuacja podjętych w poprzednich latach działań modernizacyjnych. Znowelizowane zostały 3 ustawy, wydano łącznie 31 rozporządzeń, z czego 8 rozporządzeń pochodzi od Ministra Edukacji Narodowej, 2 rozporządzenia wydał Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a 1 rozporządzenie – Rada Ministrów. Najważniejsze zmiany dotyczyły:

- przesunięcia obowiązku szkolnego 6-latków do 2014 roku – znowelizowana Ustawa o systemie oświaty wydłużyła do 2014 roku okres, w którym o podjęciu nauki w szkole dziecka sześciolatniego decydują rodzice,
- zwiększenia poziomu anonimowości danych dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom, gromadzonych w systemie informacji oświatowej (SIO),
- zasad dotowania szkół z budżetów samorządowych,
- kształcenia zawodowego i ustawicznego – 12 rozporządzeń i nowelizacja Ustawy o systemie oświaty w zakresie kształcenia dorosłych związanych jest z uzupełnieniem działań reformatorskich MEN uruchomionych jeszcze w poprzednich latach.

2. Modernizacja systemu kwalifikacji w Polsce dla wspierania polityki uczenia się przez całe życie

Współczesnej gospodarce, której motorem rozwoju jest wiedza i informacja, niezbędne są instrumenty wspierające rozwój zasobów ludzkich oraz efektywne reagowanie na potrzeby rynku pracy, zmieniające się w szybkim tempie pod wpływem postępu technologicznego. W dobie globalizacji instrumenty te powinny również ułatwiać międzynarodowe porównania kwalifikacji pracowników uzyskiwane w różnych systemach kształcenia i doskonalenia zawodowego. Jednym z takich narzędzi jest właśnie standaryzacja kwalifikacji zawodowych.

2.1. Rama kwalifikacji jako narzędzie polityki na rzecz uczenia się przez całe życie

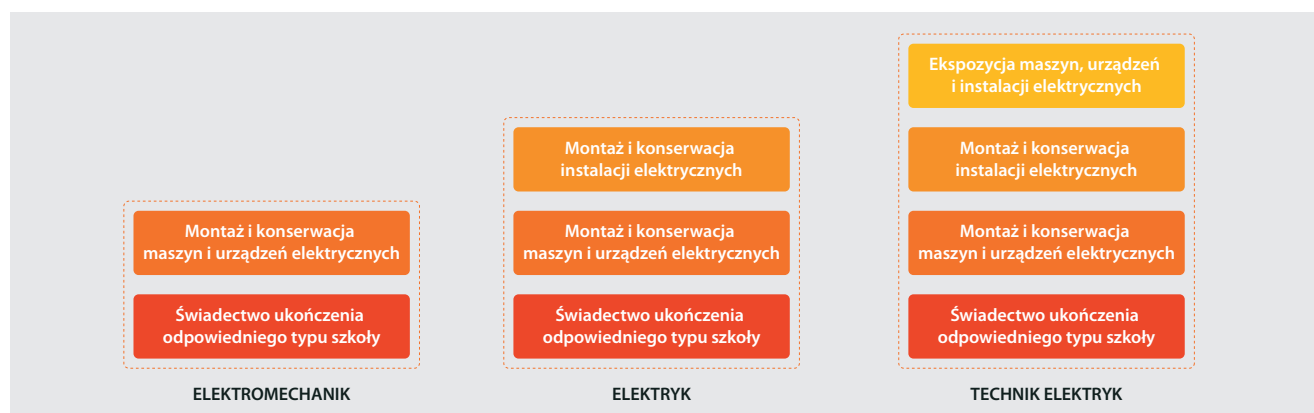
Podobnie jak 135 krajów świata i wszystkie kraje Unii Europejskiej Polska wprowadza zasadę, że najważniejsze są efekty uczenia się oraz narzędzia tej polityki, jakim są krajowe ramy kwalifikacji. W rozdziale trzecim *Raportu o stanie edukacji* jest więc mowa o tym, dlaczego tak ważne jest ukształtowanie podstawy uczenia się przez całe życie i jak w państwach Unii Europejskiej rozwijało się to podejście, dziś będące jedną z najważniejszych zasad dotyczących edukacji. Opisane są kolejne ustalenia ponadnarodowe, wypracowanie wspólnego uniwersalnego „tłumacza” kwalifikacji, jakim jest Europejska Rama Kwalifikacji, oraz zaangażowanie państw unijnych w budowanie w swoich krajach systemów kwalifika-

cji. Rozdział streszcza kolejne akty prawne i dokumenty unijne, a także wyjaśnia cele i korzyści, jakie odnoszą kraje europejskie z zaangażowania się w ten proces. Znajdziemy w nim także opis rozpoczętych w Polsce w 2006 roku prac nad nowym podejściem do kwalifikacji, jego poszcze-

gólnych etapów, a także działań podejmowanych równolegle, ale spójnie z tą polityką, dotyczących KRK w szkolnictwie wyższym czy nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego.

W rozdziale opisana jest Polska Rama Kwalifikacji, wypracowana w realizowanym przez IBE projekcie systemowym „Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania KRK oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie”, a także wizja spójnego krajowego systemu kwalifikacji. Ostatnia część rozdziału poświęcona jest korzyściom, jakie łączą się z wprowadzeniem PRK oraz KSK dla pracodawców, pracowników, uczących się i rynku pracy.

Wykres 11. Zdobywanie nowego zawodu poprzez dodawanie kolejnych kwalifikacji

Źródło: Opracowanie IBE

2.2. Podstawy programowe w edukacji ogólnej a Polska Rama Kwalifikacji

W raporcie oddzielny rozdział poświęcono opisaniu, w jaki sposób efekty uczenia się określone w obowiązującej podstawie programowej kształcenia ogólnego odnoszą się do Polskiej Ramy Kwalifikacji na przykładzie przedmiotów przyrodniczych i WOS.

Polska Rama Kwalifikacji opisuje kwalifikacje, które nadawane są osobom spełniającym kryteria wskazane na kolejnych poziomach, podstawa programowa określa wymagania, których spełnienie pozwala na nadanie kwalifikacji. Oba dokumenty są więc spójne. W rozdziale opisane są wymagane efekty uczenia się w zakresie czterech przedmiotów w postaci wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na pierwszym poziomie PRK, odpowiadającym końcowi drugiego etapu edukacji (ukończenie szkoły podstawowej), na drugim poziomie – w oświacie to koniec trzeciego etapu edukacji (gimnazjum), na trzecim poziomie – skończenie zasadniczej szkoły zawodowej, oraz na czwartym poziomie – matura. Rozdział ten wyjaśnia nauczycielom i specjalistom od edukacji, jak ma się podstawa programowa do nowego systemu kwalifikacji, a zwłaszcza jego podstawowego narzędzia – ramy kwalifikacji.

2.3. Krajowe Ramy Kwalifikacji w szkolnictwie wyższym

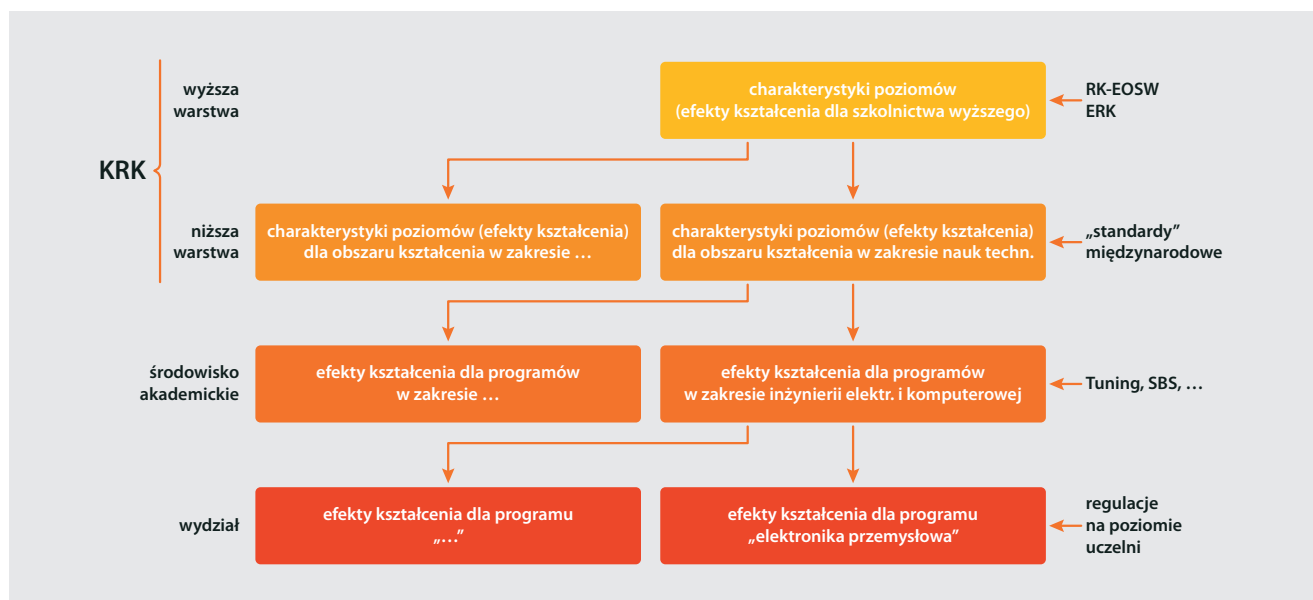
W *Raporcie o stanie edukacji 2011* omówione zostały zmiany, jakie zaszły w szkolnictwie wyższym na świecie oraz w Polsce od II wojny światowej do uchwalenia nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W *Raporcie 2012* z kolei opisany jest proces wprowadzania w życie KRK na uczelniach. Rozdział wyjaśnia genezę nowego podejścia do edukacji wyższej, przesłanki ich wprowadzenia w kontekście europejskim, relacjonuje przebieg prac nad KRK dla szkolnictwa wyższego od 2006 roku.

Szczegółowo opisane są trzy poziomy Polskiej Ramy Kwalifikacji odpowiadające szkolnictwu wyższemu, czyli szósty (licencjat), siódmy (magisterium) oraz ósmy (doktorat). Można się dowiedzieć, jakie korzyści, ale też jakie obowiązki dla uczelni wyższych, wiążą się z wprowadzeniem KRK. Najważniejszą jest zwiększona autonomia uczelni w kształtowaniu kierunków studiów i programów kształcenia. Do innych należy m.in. porównywalność kwalifikacji uzyskiwanych w polskich uczelniach z kwalifikacjami nadawany-

mi przez szkoły wyższe w innych krajach, możliwość zwiększenia różnorodności programów nauczania i ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy oraz szybko zmieniającej się gospodarki, wyjście naprzeciw uczącym się, którzy chcą mieć gwarancję konkretnych efektów kształcenia.

Wykres 12. Hierarchia efektów kształcenia

Źródło: A. Krasniewski, *Development of the National Qualifications Framework for Higher Education in Poland*, *Journal of the European Higher Education Area*, 1/2012, pp. 19–48

Opisane są kryteria, jakie spełnia „Raport samopotwierdzenia Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego”. Raport ten został w maju 2013 roku przyjęty przez Komitet SA Europejskich RM, a następnie przedstawiony i zaaprobowany na forum europejskim.

2.4. Modernizacja kształcenia zawodowego w świetle celów polityki uczenia się przez całe życie

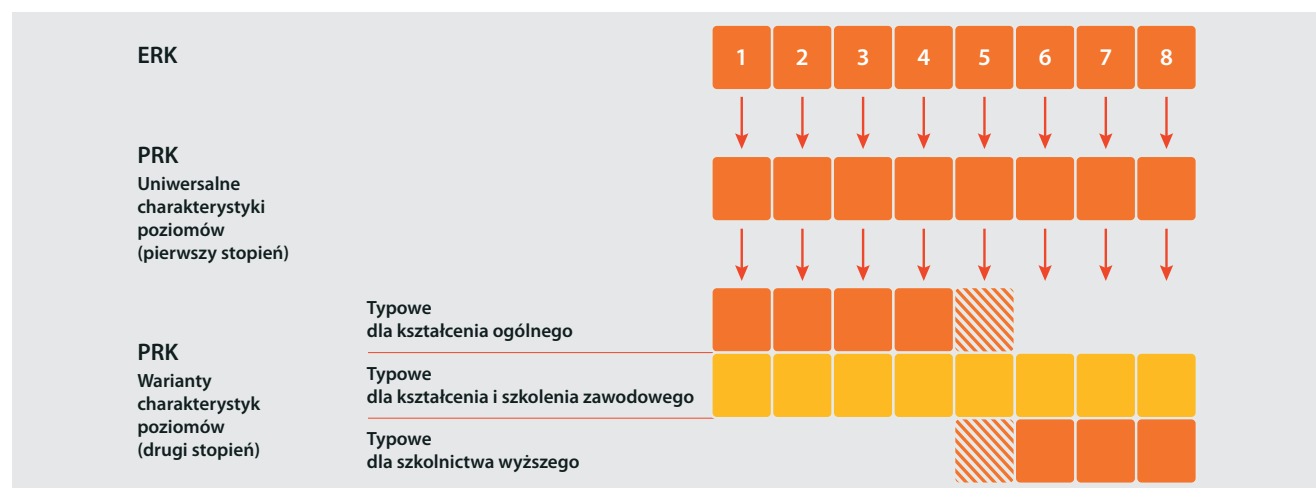
Rozdział szósty z kolei można potraktować jak kontynuację rozdziału poświęconego szkolnictwu zawodowemu z *Raportu 2011*. W poprzednim raporcie sytuacja w szkolnictwie zawodowym omawiana była od transformacji ustrojowej do momentu wdrożenia nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach. W obecnym raporcie z kolei wyjaśnione są szczegółowo zmiany w szkolnictwie zawodowym związane z nową polityką uczenia się przez całe życie i wprowadzania w Polsce ram kwalifikacji. Pojawił się nowy sposób opisywania zawodów jako całości złożonej z jednej, dwóch lub trzech kwalifikacji zawodowych oraz komponentu wykształcenia ogólnego. Nowa klasyfikacja obejmuje łącznie 200 zawodów, w ramach których wyodrębniono 252 kwalifikacje. W skład 98 zawodów wchodzi tylko jedna kwalifikacja, w 72 zawodach wyodrębniono dwie kwalifikacje, w 23 – trzy kwalifikacje.

Takie rozwiązanie ułatwia możliwość zmiany zawodu, potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza szkołą, np. podczas rozmaitego typu kursów szkoleniowych, lub dzięki samodzielnej nauce.

Wprowadzenie nowej podstawy programowej kształcenia zawodowego stworzyło również możliwość zastosowania w Polsce elementów Europejskiego Systemu Transferu Osiągnięć w Kształceniu i Szkoleniu Zawodowym (ECVET). Celem ECVET jest umożliwienie i ułatwianie przenoszenia i gromadzenia potwierdzonych efektów uczenia się, uzyskiwanych w różnych systemach kwalifikacji oraz w wyniku różnych sposobów uczenia się, także w miejscu pracy. Pozwala porównywać treści kwalifikacji pomiędzy różnymi systemami narodowymi.

Wykres 13. Schemat Polskiej Ramy Kwalifikacji

Źródło: Opracowanie IBE

Instytut Badań Edukacyjnych

Głównym zadaniem Instytutu jest prowadzenie badań, analiz i prac przydatnych w rozwoju polityki i praktyki edukacyjnej.

Instytut zatrudnia ponad 150 badaczy zajmujących się edukacją – pedagogów, socjologów, psychologów, ekonomistów, politologów i przedstawicieli innych dyscyplin naukowych – wybitnych specjalistów w swoich dziedzinach, o różnorodnych doświadczeniach zawodowych, które obejmują, oprócz badań naukowych, także pracę dydaktyczną, doświadczenie w administracji publicznej czy działalność w organizacjach pozarządowych.

Instytut realizuje projekty systemowe: „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”, „Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie”, „Badanie dotyczące rozwoju metodologii szacowania wskaźnika edukacyjnej wartości dodanej” (EWD), „Ogólnopolskie badanie umiejętności trzecioklasistów” (OBUT).

www.ibe.edu.pl

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa | tel. +48 22 241 71 00
ibe@ibe.edu.pl | www.ibe.edu.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego